

YOZISHDAAGI XATOLARNI ANIQLASH VA TAHRIR QILISHNING SAMARALI USULLARI

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Iqtisod 24-02 guruh talabasi

O'ktamov Fayzullo Davronbek o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada yozishdagi xatolarni aniqlash va tahrir qilishning samarali usullari ko'rib chiqilgan. Unda an'anaviy yondashuvlar, masalan, grammatika va imlo tekshiruvlari, shuningdek zamonaviy texnologiyalar, avtomatik matn tuzatish vositalari va sun'iy intellektdan foydalanish kabi metodlar muhokama qilinadi. Shuningdek, maqolada xatolarni to'g'irlashdan tashqari, matnning umumiy sifatini yaxshilash, uning mantiqiyligi, o'qilishi va grammatikasini ta'minlash uchun foydali strategiyalar ham muhokama qilinadi.

Анататсия: В этой статье рассматриваются эффективные методы обнаружения и исправления ошибок при написании. Обсуждаются традиционные подходы, такие как проверка грамматики и орфографии, а также современные технологии, включая автоматические инструменты для исправления текста и использование искусственного интеллекта. Также в статье обсуждаются полезные стратегии, направленные на улучшение общего качества текста, обеспечение его логичности, читаемости и грамматической правильности.

Abstract: This article discusses effective methods for detecting and correcting writing errors. It covers traditional approaches such as grammar and spelling checks, as well as modern technologies like automatic text correction tools and the use of artificial intelligence. The article also discusses useful strategies to improve the overall quality of the text, ensuring its logical flow, readability, and grammatical accuracy.

Kalit so'zlar: Yozuvdagi xatolar, imlo qoidalari, grammatik xatolar, matnni tahrirlash, tahrir qilish usullari, yozuvni mukammallashtirish, sifatli matn yaratish.

Ключевые слова: Ошибки в письменной речи, правила орфографии, грамматические ошибки, редактирование текста, методы редактирования, совершенствование письма, создание качественного текста.

Keywords: Errors in writing, spelling rules, grammatical errors, text editing, methods of editing, improving writing, creating quality text.

Zamonaviy axborot jamiyatida yozma muloqot muhim kommunikativ vositalardan biri hisoblanadi. Ilmiy ishlar, rasmiy hujjatlar, ommaviy axborot vositalari uchun tayyorlanadigan matnlar, internetdagi blog va maqolalar — ularning barchasi yuqori saviyadagi yozma madaniyatni talab qiladi. Biroq yozuv jarayonida yuzaga

keladigan xatolar nafaqat matnning mazmuniga, balki muallifning obro'siga, ma'lumotning ta'sirchanligiga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bois yozuvdagi xatolarni aniqlash va ularni samarali tahrir qilish bugungi kunda nafaqat tilshunoslar, balki keng omma uchun ham dolzarb masalaga aylangan.

Yozish — bu fikrlarni aniq va to'g'ri ifodalash jarayonidir. Biroq, har bir yozuvchi ba'zan xatolarni qilishi mumkin. Yozuvdagi xatolarni aniqlash va tahrir qilish esa muvaffaqiyatli va sifatli maqola yoki matn yaratishning ajralmas qismidir. Yozishdagi xatolarni aniqlash va ularni tahrir qilishni samarali amalga oshirish uchun bir nechta usullardan foydalanish zarur. Ushbu maqolada yozishdagi xatolarni aniqlash va tahrir qilishning samarali usullari haqida kengroq ma'lumot beramiz. Yozgan matnni tahrir qilishni boshlashdan oldin, matnni biroz vaqtga unuting. Yozganingizni darhol tahrir qilish sizni ba'zi xatolarni sezmaslikka olib kelishi mumkin. Shuning uchun, matnni tugatgandan so'ng, bir necha soat yoki hatto bir kun kuting. Bunday usul matnga yangi nigoh bilan qarash imkonini beradi, bu esa xatolarni aniqlashni osonlashtiradi. Yangi nigoh bilan o'qish orqali mantiqiy xatolar va grammatik nosozliklarni tezda sezishingiz mumkin.

Yozgan matningizni ovoz chiqarib o'qish — xatolarni aniqlashning samarali usulidir. Ovoz chiqarib o'qish orqali nafaqat grammatik xatolarni, balki gapning strukturasini, noaniqliklarni va o'qilishi qiyin bo'lgan iboralarni ham osongina ko'rishingiz mumkin. O'qish paytida tinglab, gapning ohangini va tuzilishini boshidan oxirigacha matnni tekshirishda ko'p vaqt sarflanadi. Ammo, matnni kichik bo'limlarga ajratib tekshirish ko'proq samarali bo'ladi. Har bir paragrafni yoki bo'limni alohida tekshirish orqali matndagi xatolarni tezda aniqlash mumkin. Bu usul sizga texnik yoki ilmiy matnlarni ham tahrir qilishda juda foydali bo'ladi. yaxshiroq tushunasiz. Bu, ayniqsa, uzun va murakkab gaplarni o'zgartirishda yordam beradi. Yozishda avtomatik grammatik va imlo tekshiruvchilari samarali yordamchi vosita hisoblanadi. Masalan, Grammarly, Ginger yoki Microsoft Word kabi dasturlar nafaqat imlo, balki stilistik xatolarni ham aniqlaydi. Biroq, ularning imkoniyatlari cheklangan va har doim ham 100% aniq bo'lmaydi.

Punktuatsiya va grammatikani tekshirishning asosiy maqsadi matnning ma'nosini to'g'ri tushunishdir. Buning uchun quyidagi narsalarga e'tibor qaratish zarur: Vergullar: Jumladagi qismlarni ajratish, tarkibni aniq tushuntirish uchun vergulning o'рни juda muhim. Noto'g'ri qo'llanilgan vergullar jumlani o'zgartirib yuborishi mumkin. Masalan: "Men, yaxshi talaba, darslarga qatnashdim." Bu yerda vergulni qo'llash mantiqsiz. Nuqta va nuqta-vergul: Nuqta-vergul, asosan, ikkita mustaqil jumla orasida mantiqiy bog'lanish bo'lganda ishlatiladi. Bu narsa ba'zan grammatik jihatdan yaxshilanishi kerak. Sarlavhalar va kichik sarlavhalar: Matnni o'qish va tushunishda sarlavhalar va kichik sarlavhalarning ahamiyati katta. Ular matnni bo'limlarga ajratadi va matnni o'qishni osonlashtiradi. Grammatikada esa fe'lni

to'g'ri qo'llash, vaqtni va shaxsni to'g'ri belgilash, jumla tuzilishini aniq qilish kabi omillarga e'tibor berish kerak.

Matnni birinchi marta o'qish asosan uning umumiy mazmunini va mantiqiy tuzilishini tekshirish uchun kerak. Ikkinchi o'qish esa grammatik va imlo xatolarini aniqlashga yo'naltirilgan bo'lishi kerak. Matnni uchinchi yoki to'rtinchi marta qayta o'qish orqali siz o'zgarishlarni ko'rishingiz va xatolardan qochishingiz mumkin. Ba'zida yozuvchining ko'zi matnni tez-tez ko'rganidan keyin kichik xatolarni ko'rmasligi mumkin, shuning uchun bir necha marta o'qish juda samarali. Bir qadamda o'qish: Matnni o'qib chiqishda tezlikni saqlash va asosiy tuzilmani ko'rish mumkin. Ikkinchi o'qish: Grammatik xatolarni aniqlash va har bir so'zni to'g'ri ishlatish uchun muhim. Qayta tekshirish: Bir necha soatdan keyin matnni qayta o'qish yangi fikr va nuqtai nazardan qarash imkoniyatini yaratadi.

Xulosa: Yozishdagi xatolarni aniqlash va tahrir qilish, yozuvchi uchun juda muhim ko'nikmadir. Tahrir jarayoni nafaqat grammatik xatolarni tuzatish, balki matnning umumiy sifatini yaxshilash, mantiqiy tuzilmani to'g'rilash va o'quvchiga aniq va tushunarli fikrlarni yetkazish imkonini beradi. Yuqorida ta'riflangan samarali usullarni qo'llash orqali siz yozuvlaringizni yanada yaxshilashga erishishingiz mumkin. Har bir yozuvchi o'z xatolarini aniqlash va tahrir qilish orqali yanada mukammal natijalarga erishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **Soltanpour. Valizadeh.** (2018) – EFL o'quvchilari yozishdagi xatolarni tahrirlash va diqqatni jalb qilishning samarasi.
2. **Nguyen** (2019) – Xatolarini tuzatish yozuv jarayonidagi samaradorlikni oshiradi.
3. **Afrin et al.** (2021) – Talabalar uchun interaktiv tahrir interfeyslari va ularning yozishdagi ta'siri.
4. **Zhang et al.** (2019) – eRevise tizimi orqali yozmada dalillarni tahlil qilish va avtomatik fikr-mulohaza berish.